

БӨЛІМ: ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫ

Желтоқсан оқиғасы - Тәуелсіздікке бастау болған тарихи кезең

ЖАРИЯЛАНДЫ
08.12.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/171693/>

Кіріспе

1986 жылғы Желтоқсан оқиғасы – Қазақстан тарихындағы ең елеулі кезеңдердің бірі. Бұл оқиға Кеңес Одағы тұсында қазақ жастарының ұлттық намысын, елдігі мен еркіндігін қорғаған алғашқы ірі қадамдарының бірі болып саналады. Желтоқсан көтерілісі арқылы қазақ халқы өз тағдырын өз қолына алуға деген ұмтылысын көрсетті.

Негізгі бөлім

1. Оқиғаның басталуы

1986 жылдың 16 желтоқсанында Қазақстан Коммунистік партиясының бірінші хатшысы Дінмұхаммед Қонаевтың орнына Мәскеуден Геннадий Колбиннің тағайындалуы халық арасында наразылық тудырды. Бұл шешім жергілікті халықтың пікірін ескермей, сырттан кадр жіберу арқылы жасалды. Қазақ жастары бұл әділетсіздікке төзбей, Алматыдағы Брежнев алаңына (қазіргі Республика алаңы) жиналды.

2. Көтерілістің өршуі

17 желтоқсан күні алаңға мыңдаған студенттер мен жұмысшы жастар шықты. Олар “Әр ұлтқа – өз басшысы!”, “Қазақстанға – қазақ басшы!” деген талаптар қойды. Алайда бейбіт шеруді Кеңес билігі күшпен басып-жаншуға кірісті. Қару қолдану, арнайы әскерді тарту нәтижесінде көтеріліс қатыгездікпен басып тасталды.

3. Желтоқсан құрбандары

Желтоқсан оқиғасы кезінде көптеген жастар азапталып, қамауға алынды. Мыңдаған адам қуғын-сүргінге ұшырап, олардың арасында Қайрат Рысқұлбеков, Ләззат Асанова, Ербол Сыпатаев, Сәбира Мұхамеджанова сияқты ержүрек жастар ел азаттығы үшін құрбан болды. Қайрат Рысқұлбековке “Халық Қаһарманы” атағы беріліп, оның есімі мәңгілікке сақталды.

4. Желтоқсан оқиғасының тарихи маңызы

Желтоқсан көтерілісі Кеңес Одағының тоталитарлық жүйесіне қарсы шыққан алғашқы әрекеттердің бірі болды. Бұл оқиға басқа республикалардағы ұлттық қозғалыстарға әсер етіп, 1991 жылы Қазақстанның тәуелсіздік алуына негіз болды. 1991 жылдың 16 желтоқсанында Қазақстан өз тәуелсіздігін жариялаған кезде, Желтоқсан оқиғасының тарихи рөлі ерекше атап өтілді.

Қорытынды

Желтоқсан оқиғасы – қазақ халқының бостандық пен тәуелсіздікке деген ұмтылысының белгісі. Бұл оқиға арқылы жастар өз елінің ертеңіне жауапкершілікпен қарауды, әділетсіздікке қарсы тұруды көрсетті. Желтоқсан – тек тарих емес, бұл ұрпақтар жадында сақталуы тиіс тәуелсіздік жолындағы қасиетті күрестің символы.

Бүгінгі тәуелсіз Қазақстан – сол Желтоқсан оқиғасы құрбандарының ерлігі мен табандылығының жемісі.

Орындаған: Нұрсұлтан

Оқытушы: аға оқытушы Жұмаділ М

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.